

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM MŠ

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ
*„VŠECHNO, CO POTŘEBUJI OPRAVDU ZNÁT, JSEM SE NAUČIL
V MATEŘSKÉ ŠKOLE“*

ŠKOLNÍ ROK 2025-2026

NÁZEV ŠKOLY: **Mateřská škola Hradec Králové, Kampanova 1488**

SÍDLO ŠKOLY: Kampanova 1488, Hradec Králové 500 02

IČO: 71000691

STATUTÁRNÍ ZÁSTUPCE: **Bc. Jitka Kurečková**

ředitelka mateřské školy

ZŘIZOVATEL: **Statutární město Hradec Králové**

Magistrát města Hradec Králové, Československé armády 408

V Hradci Králové dne 1. 9. 2025

Č.j.: **MSKA /373/2025**

Spis. a skart. znak...2.1./A10...

1. Úvod

Minimální preventivní program (MPP) je součástí školního vzdělávacího programu a zaměřuje se na předcházení sociálně patologickým jevům, posilování zdravých vztahů a rozvoj osobnosti dítěte. V prostředí mateřské školy má preventivní působení především formu podpory bezpečného a podnětného klimatu, vytváření pozitivních vztahů a budování základních sociálních a emočních dovedností.

Preventivní činnost v MŠ je založena na každodenní práci s dětmi – zejména na budování důvěry, podpoře otevřené komunikace, vytváření a udržování pravidel, posilování pozitivního chování a včasném rozpoznávání případných problémových projevů chování. Vzhledem k věku dětí se prevence zaměřuje na nenásilnou formu, která respektuje vývojové možnosti dětí – formou her, pohádek, modelových situací a společných zážitků.

Cílem tohoto programu je vytvoření bezpečného a přátelského prostředí, které podporuje duševní pohodu dětí, rozvíjí jejich sociální dovednosti a vede je k uvědomování si vlastního chování a respektování druhých.

Se sociálně patologickými jevy, jako je týrání, zanedbávání, šikanování nebo drogy (především kouření) se mohou setkávat děti již v předškolním věku. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době předškolní docházky a poskytnout dětem potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

2. Vytýčení sociálně patologických jevů

Prevence sociálně patologických jevů u dětí v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- týrání a zanedbávání dětí,
- drogové závislosti, alkoholismus, kouření,
- šikanování, vandalismus a další formy násilného chování,
- virtuální drogy (počítače, televize, video),
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus.

V rámci prevence se dále MŠ zaměřuje na zdravý životní styl a ekologii, dopravní výchova v teorii a praxi sloužící k zachování osobního bezpečí a předcházení úrazů a dále i logopedická prevence.

3. Cíl minimálního preventivního programu

Základním principem strategie prevence sociálně patologických jevů je **výchova dětí ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti**. Samozřejmostí je budování **optimálního klima školy** a sociálních vztahů, kdy dochází ke zvyšování sociální kompetence dětí, k rozvoji dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebeustrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Preventivní ochranné kompetence dětí jsou vytvářeny nejen konkrétními informacemi o jednotlivých společensky nežádoucích jevech, informacemi o zdraví a zdravém životním stylu, ale i osobnostním a sociálním rozvojem a výcvikem v sociálních dovednostech.

Preventivní působení se zaměřuje zejména na rozvoj základních sociálních dovedností, podporu samostatnosti a odpovědnosti a rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi. Děti se učí poznávat a pojmenovávat své emoce, vyjadřovat je přiměřeným způsobem a respektovat pocity druhých. Vede je k řešení konfliktů nenásilnou formou, spoluprací, pomoci druhým a k budování vzájemného respektu.

Nedílnou součástí programu je také posilování pozitivního klimatu ve třídách a upevňování pravidel soužití. Děti jsou vedeny k tomu, aby rozlišovaly, co je správné a co ne,

aby si osvojily základní hodnoty, jako je spravedlnost, ohleduplnost, tolerance, a aby chápaly důležitost spolupráce a přátelství.

Významná je také spolupráce s rodinou, která je klíčovým partnerem školy v oblasti prevence. Cílem je navázat otevřenou a důvěryhodnou komunikaci s rodiči, zapojovat je do dění ve školce, podporovat výchovné působení rodiny a v případě potřeby nabídnout pomoc a poradenství.

4. Charakteristika školy

Adresa školy	Kampanova 1488, Hradec Králové 500 02
Právní forma	příspěvková organizace
Název zřizovatele	Statutární město Hradec Králové
Součásti školy	odloučené pracoviště MŠ Albertova, ŠJ
Školní vzdělávací program	„Vše co potřebuji opravdu znát, jsem se naučil v mateřské škole“
Počty tříd	6+3
Počty žáků	168+66

5. Analýza současného stavu ve škole

K posouzení problematiky primární prevence sociálně patologických jevů slouží:

- pozorování během výchovně vzdělávacího procesu třídními učitelkami MŠ,
- rozhovory s dětmi, jejich zákonnými zástupci, rodinnými příslušníky,
- dotazníky pro zákonné zástupce dětí,
- upozornění dalších osob,
- spolupráce s odborníky v dané problematice (dětský lékař, pracovník PPP, soc. kurátor, aj.).

MŠ sleduje u sociálně znevýhodněných dětí náznaky zanedbávání a řeší je případně přímo s rodiči nebo spoluprací se sociální kurátorkou.

Pracovníci školy jsou poučeni o závažnosti tělesného i citového zanedbávání, které by v pozdějším věku mohlo přerůst v nežádoucí sociálně patologické jevy jako je týrání, šikanování, vandalismus apod.

Konkrétní případ by řešila škola ve spolupráci se sociální kurátorkou případně dle závažnosti s orgány činnými v trestním řízení. Při zjištění vážného zanedbávání škola plní oznamovací povinnost.

Škola konkrétní případy u dětí řešila ve spolupráci s ŠPP Mozaika a s pracovníky OSPOD, PPP a SPC. Proběhly individuální schůzky s rodiči a učitelkami, zástupkyněmi ředitelky a s ředitelkou.

6. Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole

Garantem programu je zástupkyně ředitelky Mgr. Anna Macháčková. V rámci své činnosti připravuje Minimální preventivní program a jeho realizaci ve škole. O programu jsou informováni všichni učitelé, rodiče i děti. Součástí MMP jsou zpracované projekty a metodické pokyny k prevenci sociálně patologických jevů „Já kouřit nebudu a vím proč“, a další programy s metodikami zabývající se prevencí úrazovosti a nebezpečnými situacemi pro dítě předškolního věku. Dále se využívají metodické materiály společnosti Besip a Záchraný kruh.

Spolupracuje s ostatními učitelkami, dalšími odborníky, institucemi a organizacemi. Mateřská škola pokračuje v zavedeném programu „Dobrý začátek“, „Začít spolu“.

7. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou informováni o záměrech školního vzdělávacího programu, jehož nedílnou součástí je i primární prevence sociálně patologických jevů. Prvky prevence a osvěty jsou zahrnovány i do společných akcí pro děti s rodiči a také do akcí pro veřejnost.

Mateřská škola je místo k založení pozitivních a přirozených vztahů ke škole ze strany rodičů, tedy i řešení problému, kterým je malý zájem a informovanost rodičů o prevenci společensky neakceptovatelných jevů. Tato situace klade vysoké nároky na profesionalitu a lidskou kvalitu pedagogů. Při nevstřícném postoji rodiny je možnost mateřské školy přispět ke zdravému rozvoji dětí velmi ztížena.

Škola připravuje pro rodiče a veřejnost akce během září, jejichž součástí je prevence sociálně patologických jevů, která se uskuteční na obou pracovištích jako uvítací akce pro nově nastupující i současné děti a rodiče s názvem „Uvítací zahradní slavnost“ v MŠ Kampanova a akce s názvem „Stůj, pozor, jdi“ na MŠ Albertova - sportovně soutěžní akce - ochrana zdraví, bezpečnost s Besipem, soutěžní prvky s PČR a IZS. V rámci prevence kriminality je otevřeno pro širokou veřejnost veřejné hřiště s měsíci září – říjen, duben – červen (o víkendech).

Škola se snaží o vytvoření pozitivního sociálního klimatu, prostoru pro smysluplné využití volného času dětí, o jejich výchovu k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu rizikových projevů v chování dětí nabídkou volnočasových aktivit – dalšími akcemi pro děti a rodiče, které MŠ Kampanova a Albertova realizuje, jsou: „Uspávání broučků“, „Čertoviny“, „Zpívání u vánočního stromu“ v areálu MŠ, „Jarní přehlídka“.

8. Vzdělávání pedagogů

Paní učitelka Mgr. Anna Macháčková je pověřená koordinací primární prevence sociálně patologických jevů, na pedagogických poradách se s ostatní pracovníky školy sdílí zkušenosti, problémy na třídách, noviny v literatuře a možnostech školení. Většina učitelek MŠ Kampanova a MŠ Albertova je proškolená v programu „Dobrý začátek“, zaměřeného na podporu sociálního, emočního a kognitivního rozvoje dětí a na snížení rizika vzniku problémového chování. Na třídě modrá pastelka na MŠ Kampanova je paní učitelka proškolená v „Metodě dobrého startu“, která slouží k prevenci školního neúspěchu. Škola plánuje a nadále vzdělává pedagogy v této oblasti dle plánu DVPP.

Pedagogové mají k dispozici v ředitelně MŠ Kampanova metodický materiál „Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole – Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže“ a „Cílená opatření v oblasti systémové podpory dětského duševního zdraví“ a všechny přílohy s metodickou podporou z oblastí návykových látek, dopravní bezpečnosti, prevence úrazů apod.

9. Organizace a realizace primární prevence sociálně patologických jevů

Základem preventivního působení v mateřské škole je **vytvoření sociálních kompetencí dítěte**, kdy si dítě prostřednictvím prožitkového učení osvojí schopnost rozhodovat se, volit si z více alternativ, nést za svou volbu odpovědnost a poznávat její důsledky. Schopnost rozhodovat se je chápána jako předpoklad odpovědného jednání.

Sebedůvěra dětí je podmíněna optimální kvalitou vztahu k dětem v praktickém životě. Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Součástí zdravého životního stylu je i zdravé sebevědomí.

Vztah k dětem a styl výchovy v sobě musí nést respekt dospělých vůči dětem. Děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechťejí. **Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj.** Děti nebudou umět říci ne pokusům o nejrůznější manipulace nebo drogovému pokušení, pokud v rodině, mateřské škole či škole není příležitost k vyjádření nesouhlasu.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i posílení pevného postoje vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, užíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem.

Mezi **základní osvojené kompetence předškolních dětí** a současně i kompetence v oblasti prevence patří:

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky
- mít vytvořenou představu o závislostech a věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých
- mít a hájit svůj názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Pokud nejsou osvojeny uvedené ochranné kompetence, jsou děti zasaženy v pozdějším období různými nežádoucími jevy, jako je agresivita, nekázeň, nesnášlivost, neschopnost řešit problémy, stres a frustrace, dochází i k sebepoškozování. Důsledkem je poté náchylnost ke zneužívání léků, drog, alkoholu, šikana, násilí, vandalismus, xenofobie apod.

Potřebný seberozvoj dítěte je **vytvářen osobní zkušeností** dítěte. Je podporována zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je významným faktorem sociálního učení. Hra by neměla být dospělým příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost.

Pro mateřskou školu je nejúčinnější:

- forma prožitého učení, kdy se dítě učí samo prožitkem a zkušeností
- sociální hry a hraní rolí (námetové hry) a dramatické činnosti

V rámci realizace MPP s cílem vytvořit pozitivní sociální klima a prostor pro smysluplné využití volného času dětí, o jejich výchovu k zodpovědnosti za své zdraví a zdravý životní styl a snížení výskytu rizikových projevů v chování dětí nabídkou volnočasových aktivit:

- logopedická prevence
- návštěva kulturních akcí
- návštěva divadla, výstav a koncertních vystoupení.

10. Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Oblast školství

- Pedagogicko - psychologická poradna v Hradci Králové
- Speciálně pedagogická centra (SPC Logáček, Duháček, Rukavička, SPC pro děti s vadami zraku)
- Školské poradenské pracoviště „Mozaika“, ZŠ Sever, ul. Lužická, Hradec Králové
- kontakt a doporučení do poradenského pracoviště - práce s dětmi a rodiči ohroženými sociálně patologickými jevy

Oblast zdravotnictví

- dětský lékař
- spolupráce při realizaci protidrogové prevence, podezření ze zanedbávání dítěte

Oblast sociálních věcí

- orgán sociálně-právní ochrany dětí
- sociální odbor Magistrátu města Hradec Králové
- sociální pracovníci a kurátoři
- krizové telefonické linky, občanské poradny (Adra Benešova třída, HK)

Policie ČR, Městská policie

- Služba kriminální policie - oddělení nezletilých
- Preventivně informační centrum Policie ČR v areálu Územního odboru HK - Malšovice
- využit lektorských služeb policistů v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- závažná podezření z týrání, zanedbávání, zneužívání dětí
- ohlašovací povinnost při ohrožení výhružnými zprávami

Na Školském informačním portálu Královéhradeckého kraje byly zveřejněny kontakty na organizace působící v oblasti prevence sociálně rizikového chování v našem kraji. <https://www.sipkhk.cz/infoportal/clanek/kontakty-na-organizace-v-oblasti-prevence/all>

11. Hodnocení MPP školy za školní rok 2024/2025

Prevence sociálně nežádoucích jevů ve vzdělávání

Škola připravovala pro děti průběžné aktivity využívající prostředí a didaktický materiál k posílení etické výchovy a primární prevence. Seznamovali jsme a vzdělávali studenty UHK vykonávající u nás pravidelné průběžné praxe s funkcí a možnostmi primární prevence, zapojovali studenty do realizací. Spolupracovali jsme s dalšími organizacemi zabývajícími se etickou výchovou a primární prevencí.

Kromě toho, že se učitelky zabývaly přímou primární prevencí, zaměřily se i na posilování pozitivních jevů v dětském kolektivu. Hlavně na rozvíjení dobrých vztahů a na spolupráci v kolektivu, toleranci, ochotě pomoci. Děti se učily vyjadřovat vlastní názor a naslouchat druhým.

Náš ŠVP nabízel pedagogům zpracované měsíční témata a týdenní podtémata či programové bloky, které mohli pedagogové operativně zařazovat do týdenní nabídky dle potřeb dětí. Součástí ŠVP PV jsou také ucelené doplňující program „Dobrý začátek“. Tento program považujeme za jednu z možných cest práce s dětmi s potížemi. Dle našeho názoru je efektivní, metodicky velice dobře zpracovaný. Oceňujeme erudovanost autorek a letitou praxi na realizaci i výzkumem prověřený výsledek. Dětem i učitelům může přinést řešení a odlehčení často stresujících situací. Dětem, rodičům i učitelům ukazuje prakticky, jak se s daným jednotlivým problémem vypořádat. Nastavuje pravidla vzájemného soužití lidí, která jsou letitá a vrací nás k základním etickým hodnotám.

Na dnech „pohráni“ pro nové děti a rodičovských schůzkách informovaly p. učitelky MŠ Albertova o způsobu práce a významu metodiky Dobrý začátek. Každá třída MŠ je vybavena didaktickými pomůckami a souborem didaktického materiálu „Dobrý začátek“.

Akce související s primární prevencí, které jsme navštívili

Do mateřské školy Kampanova i Albertova se svým programem přijeli studenti medicíny Lékařské fakulty UK. Cílem jejich projektu je pomoci dětem zbavit se strachu z „bílých plášťů“ a prevence úrazů. Děti si s sebou do školky přinesly plyšovou hračku, pro kterou vymyslely nějakou nemoc. Pomocí plyšáka se seznámily s prací zdravotníků a snáze si tak uvědomily, že cílem lékaře není ubližovat, ale naopak pomáhat.

Dále se děti s pedagogy účastnily i akce „Bezpečné nábřeží“, kde se děti seznámily se způsoby práce všech složek IZS, prohlédly si výstroj, pomůcky, techniku. Dozvěděly se i přiměřené informace o poskytnutí první pomoci.

Ve školním roce 2024/2025 MŠ Albertova pokračovala v programu Přechti (čtecí pohádkové babičky) společnosti Mezi námi mezigeneračně a tento rok se do projektu zapojila i mateřská škola Kampanova. Cílem projektu je podporování pravidelného, plánovaného propojování generace seniorů, dětí a lidí v produktivním věku, na základě jejich vnitřní motivace, v místní komunitě s cílem objevování, poznávání, obohacování a vzájemné úcty. Děti mohou vstřebávat od seniorů klid, rozvahu a přiblížit se starší generaci a vytvořit pozitivní postoj ke stáří.

Děti z MŠ Albertova se zapojily do výtvarné akce „Puntíkový den“, jejíž hlavním cílem bylo informovat veřejnost o povaze tohoto chronického zánětlivého autoimunitního onemocnění celého organismu. Hlavním poselstvím kampaně je sdělení, že lupénka není infekční, a že lidé – včetně dětí – s tímto onemocněním mají právo na plnohodnotný život bez stigmatizace a vyčleňování. Puntíkový den je akce sloužící jako nástroj pro šíření osvěty a vyvracení mýtů.

Akce související s primární prevencí, které jsme uspořádali

Se začátkem nového školního roku proběhla v MŠ Kampanova akce „Zahradní slavnost“ pro děti a rodiče, během níž děti plnily úkoly z oblasti sociálně patologických jevů, řešily co člověku škodí a prospívá, procvičily dopravních znalostí, využité byly i interaktivní tabule s úkoly Besip apod. V tomto čase se v MŠ Albertova konala akce s názvem „Stůj, pozor, jdi“. Zde se různé disciplíny věnovaly nejen dopravním znalostem, ale i tématům zachování osobního bezpečí a zdraví. Rovněž s využitím s využitím materiálů Besip a Záchranný kruh. Obě akce zároveň slouží i k posílení kontaktu a vztahu mezi rodinou a mateřskou školou.

Dalšími akcemi, které v tomto roce tradičně proběhly v MŠ Kampanova a Albertova byly „Uspávání broučků“, „Čertoviny“, „Zpívání u vánočního stromu“ v areálu MŠ, „Jarní přehlídka“.

MŠ Albertova (oranžová pastelka) v tomto školním roce upořádala i venkovní akci „Den rodiny“, při níž si děti pro své blízké rodinné příslušníky, ve spolupráci s učitelkami, připravily občerstvení a různé aktivity zaměřené na spolupráci mezi dítětem a rodičem (či jiným rodinným příslušníkem).

Spolupráce s rodiči

Škola konkrétní případy u dětí řešila ve spolupráci s ŠPP Mozaika (chování dětí, adaptační obtíže) a s pracovníky OSPOD, PPP, SPC i návštěvou odborníků ve škole. Proběhly individuální schůzky s rodiči s učitelkami, zástupkyněmi ředitelky.

Spolupráce s rodiči se uskutečňuje na třídních schůzkách. Na individuálních schůzkách s rodiči se projednávaly nejen úspěchy a neúspěchy, ale individuálně se řešily i problémy dětí.

V rámci prevence adaptačních problémů proběhla v MŠ Albertova akce „Setkání s novými rodiči“ a „Pohráni si ve školce s rodiči“ před začátkem školního roku. Další akcí na obou mateřských školách bylo uspořádání besedy pro rodiče a děti s paní učitelkami z 1. tříd ZŠ Habrmanova a Bezručova s tématem „Jak připravit dítě do ZŠ“ a předcházíte tak školnímu neúspěchu.

Rodiče jsou průběžně informováni o možnosti účasti na přednáškách a workshopech konaných mimo MŠ (např. prevence rizikového digitálního chování, řešení obtížných sociálních situací – na koho se obrátit...)

12. Úkoly pro příští školní rok

Pro příští školní rok máme vytyčeny tyto nejdůležitější úkoly:

- **Posílit prevenci agresivního chování u dětí**
 - Dále pokračovat v aktivitách zaměřených na zvládání emocí a řešení konfliktů.
 - Věnovat větší pozornost rozvoji empatie a porozumění mezi dětmi.
- **Podporovat pozitivní klima v třídních kolektivech**
 - Rozvíjet pocit sounáležitosti pomocí her, rituálů, společných projektů a výletů.
 - Upevňovat pravidla soužití a aktivně pracovat se skupinovou dynamikou.
- **Zvýšit zapojení rodičů do preventivních aktivit**
 - pokračovat ve společných akcích s rodiči zaměřené na prevenci (např. realizovat akci Den rodiny na celé MŠ Albertova).
 - Sdílet s rodiči doporučení v oblasti výchovy a zvládání obtížného chování (např. formou letáků, nástěnek).
- **Prohloubit spolupráci s odbornými institucemi**
 - Udržet kontakt s PPP, OSPOD, SVP, policií nebo jinými organizacemi.
 - Využít možnosti odborného poradenství nebo přímé intervence při řešení problémového chování.
- **Základy digitální gramotnosti a prevence závislostí**
 - Seznamování dětí s tím, co je „správné“ a „bezpečné“ chování v digitálním světě (formou pohádek, příběhů, rozhovorů).
 - Poskytování rodičům podpory ohledně rozumného využívání technologií.

13. Závěr

Minimální preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání dětí po celou dobu docházky do mateřské školy. Účastní se ho pedagogové, děti, rodiče, odborníci a veřejnost.

Mateřská škola si klade cíle, které vycházejí z potřeb dětí tak, aby pobyt v mateřské škole byl zdravý a byl zdrojem pohody. Škola podporující zdravý životní styl vytváří optimální podmínky pro prevenci společensky nežádoucích jevů a je bezpečným místem pro efektivní vzdělávání.